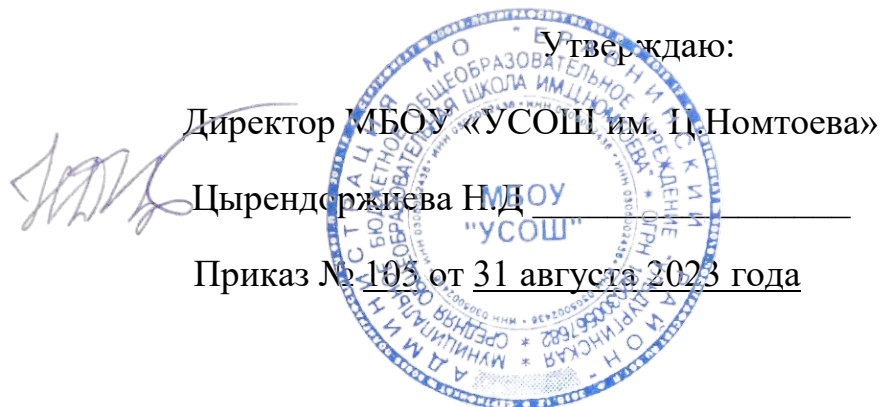

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«УЛЬДУРГИНСКАЯ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА
ИМ. Ц. НОМТОЕВА»

Утверждаю:
Директор МБОУ «УСОШ им. Ц. Номтоева»
Цырендоржиева Н.Д.
Приказ № 105 от 31 августа 2023 года

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по бурятскому языку как родному

9 класс

Учебник «Буряад хэлэн»
В.Д.Патаева, О-Х.Н.Нанзанова
Улаан-Удэ, «Бэлиг», 2018

Количество часов в неделю: 2 часа

Составитель: Будацыренова Ц.Ц.

Объем программы: 68 часов

учитель бурятского языка, лит-ры

Срок реализации: 1 год.

высшая категория

2023-2024 учебный год

ТАЙЛБАР И БЭШЭГ

«Буряад хэлэн» гэхэн курсын ажалай программа хадаа Россиин Федерациин хуралсалай Министерствын тогтоолнууд дээрэ үндэхэлжэ зохёогдоһон хуралсалай программа болоно:

- Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации» от 29.12.2012 г;
- Закона Республики Бурятия от 13.12.2013 № 240-V «Об образовании в Республике Бурятия»;
- Закона Республики Бурятия от 10 июня 1992 г. №221-ХП«О языках народов Республики Бурятия» (с изменениями и дополнениями);
- Федерального государственного стандарта основного общего образования (утвержден приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г. № 1897 «Об утверждении и введении в действие федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования» (зарегистрирован в Минюсте России 6 февраля 2015 г., рег. номер 35915);
- приказа Министерства образования и науки Российской Федерации от 29.12.2014 г №1644 «О внесении изменений в приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г №1897 «Об утверждении федерального государственного стандарта основного общего образования»;
- приказа Министерства образования и науки Российской Федерации от 31.12.2015 № 1577 «О внесении изменений в федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования, утвержденный приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г. № 1897» (Зарегистрирован в Минюсте России 02.02.2016 № 40937);
- Федеральных перечней учебников на 2017/2018 учебный год (утверждены приказом Минобрнауки России от 31 марта 2014 г №253 (ред. от 08.06.2015)с изменениями на 26 января 2016 года «Об утверждении федерального перечня учебников, рекомендуемых к использованию при реализации имеющих государственную аккредитацию образовательных программ начального общего, основного общего, среднего общего образования»);
- СанПиНа 2.4.2.2821-10 "Санитарно-эпидемиологические требования к условиям и организации обучения в общеобразовательных учреждениях"» (утверждены постановлением Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 29 декабря 2010 г. №189, зарегистрированным в Минюсте России 3 марта 2011 г., рег.номер 19983)
- Основной образовательной программы основного общего образования МБОУ «Ульдургинская средняя общеобразовательная школа им. Ц.Номтоева»;
- Устава МБОУ «Ульдургинская средняя общеобразовательная школа им. Ц.Номтоева»;
- Положения о рабочей программе МБОУ «Ульдургинская средняя общеобразовательная школа им. Ц.Номтоева».

Россиин эрдэм хуралсалда шэнэ шэглэлнүүдэй нэбтэрэн орожо, бээлүүлэгдэжэ байгаа мүнөө сагта Байгалай регионой хуралсалай эмхинуудтэ буряад хэлэ бэшэг шудалгалгада гунзэгы анхарал хандуулагдана. Буряад Республикада, Агада ба Усть-Ордада, Улаан-Үдэ хотын хургуулинуудаар турэлхи хэлээ, буряад арадайнгаа оюун бодол, ёһо заншал, соел

гэгээрэлые хэргээхэ, хугжөөхэ, дэлгэруулхэ талаар хууэй жэлнуудтэ ехэ ажал худэлмэри ябуулагдажа байна.

1992 оной июниин 10-да баталагдаһан «Буряад Республикын арадуудай хэлэнүүд тухай» Хуулийн ёһоор буряад хэлэнэй гүрэнэй хэлэнүүдэй нэгэн болоод байхадань, тус хэлэндэ олониитын, арад зоной, тэрэ тоодо залуушуулай, хурагшадай хандалга нилээд гүнзэгырнэ. Тиимэһээ багшын үүсхэлдэ, зохоохы ажалда үргэн харгы гаргагдана.

Россин эрдэм хуралсалда шэнэ шэглэлнүүдэй нэбтэрэн орожо, бэелүүлэгдэжэ байгаа мүнөө сагта Байгалай регионой хуралсалай эмхинүүдтэ буряад хэлэ бэшэг шудалгалгада гүнзэгы анхарал хандуулагдана.

Буряад хэлэнэй багшанарай, хумүүжүүлэгшэдэй урда табигдаха шухала **зорилгонууд**:

- ургажа ябаа залуу үетэндэ эрдэм болбосоролой үндэһэ хууриие гүнзэгыгөөр ба бата бэхээр үгэхэ;

- хурагшадые Буряад республикын гүрэнэй аман ба бэшэгэй хэлэтэй болгохо;

- ниитын болон ажахын хэрэгтэ түрэлхи хэлээ хэрэглүүлжэ хургаха;

- арадайнгаа түүхэ, аман зохоолойнь баялиг, ёһо заншал, соёл болбосорол – эдэ бүгэдэндэ түшэглэн, тэдэниие хургажа, хугжөөжэ, хүмүүжүүлжэ, буряад үндэһэ яһатанай гүнзэгы мэдэрэл бүрилдүүлхэ.

Тус зорилгонуудһаа дулдыдан, буряад хэлэ заажа байһан багшанарай урда иимэ шухала **эрилтэнүүд** табигдана:

1. Нэн турүүн түрэлхи хэлээ заажа байһан багша хадаа өөрөө хэлэ бэшэгэй талаар үндэр хэмжээнэй эрдэм мэдэсэтэй, болбосорол ехэтэй, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй, тэрэ тоодо буряад хэлэнэй саашанхи хүгжэлтын гол зорилгонуудые гүнзэгыгөөр ойлгохо ёһотой;

2. Хурагшадай эрдэм мэдэсын эрилтэнүүдэй стандарт ба программа шудалжа, багша буряад хэлэ заалгы тусэблэхэ;

3. Хуралсалай жэлэй эхиндэ багша класс бүхэндэ хурагшадай мэдэсэ шадабариин хэмжэээ элирүүлхэ зорилготойгоор хэдэн ондоо түхэлэй шалгалтын хүдэлмэринүүдые дүүргүүлхэ: грамматическа даабаринуудтай диктантнуудые, зохоолго ба найруулгануудые бэшүүлжэ, тестнүүдые дүүргүүлжэ, анкетэнүүдэй асуудалнуудта харюусуулжа болохо; аман шалгалта үнгэргэхэ; үзэгдэһэн темээр шалгалтын асуудалнуудта харюунуудые шагнаха; хөөрэлдөө эмхидхэхэ болон бусад эдэ даабаринуудые дүүргэлгын дүнгүүд хурагшадай мэдэсэ, шадабари, хүгжэлтые гү, али программын эрилтэнүүдһээ гээгдэлхэ зүбөөр гэршэлдэг. Эндэһээ уламжалан, багша класс бүхэндэ хурагша бүхэнтэй хуралсалай жэл соо хэхэ ажалаа багсаан эмхидхэхэ.

4. Хурагша бүхэнэй эрдэм мэдэсын хэмжээн адли бэшэ, тиимэһээ хэшээлэй алишье шатада хурагшын мэдэсын хэмжээндэ тааруугаар даабаринуудые дүүргүүлхэ.

5. Хурагшадые хургаха, хугжөөхэ, хүмүүжүүлхэ зорилгонууд түрэлхи хэлэнэй, уран зохоолой хэшээлнүүдтэ нягта холбоотойгоор элдэб онол аргуудаар, жэшээлхэдэ: интегрированнэ аргаар гэхэ гү, али заагдажа байгаа предметүүд хоорондын харилсаанай аргаар бэелүүлэгдэхэ ушартай. Эндэ 2006, 2011 онуудта гараһан «Буряад хэлэнэй сахим хураха ном» (электронно ном) доторхи тон баян, хэрэгтэй материалнуудые зүбөөр бэе бээтэйнь тааруулан холбожо шадабал, багшанарташье, хурагшадташье нилээд аша үрэтэй ба һонирхолтой байха.

6. Хэлэлгын культура (соёл) дээшэлүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ, зохоохы ба холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгын хүдэлмэринүүдые хэшээлэй алишье шатада хараалха, түсэблэхэ.

7. Хурагшадые хургалга, хүгжөөлгэ, хүмүүжүүлгын зорилгонуудые сагай эрилтэдэ таарамаар бэелүүлхын тула, буряад хэлэ ба уран зохоол заажа байһан багшанар өөрынгөө

эрдэм мэдэсые, дүй дүршэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, методикодо, психологидо ба дидактикада бии боложо, хэблэгдэжэ байдаг эрдэмтэдэй, шэнэдхэгшэ багшанарай шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые, шэнэ дурадхалнуудые ба түрүү дүй дүршэл үзэжэ, шүүмжэлжэ, ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлжэ байха.

Зорилгонууд

1. *Нурагшадые литературна хэлэндэ хургалга.* Абянуудые зүбөөр үгүүлхэ, үгэнүүдэй лексическэ удхые зүб ойлгохо, удхын сохилто зүбөөр хэрэгдэхэ дадалтай болгохо. Мэдүүлэл соо хэрэглэгдэһэн үгэнүүд нуури байраяа зүбөөр олоһон, удхынгаа талаар бэе бээтээ зүбөөр холболдонхой байха ёһотой. Нютаг хэлэнэй онсо илгаануудта анхаралаа хандуулха: алибаа нютагта тус үгые гү, али абыае иигээд үгүүлдэг, харин литературна хэлэндэ иимээр үгүүлдэг гэжэ зэргэсүүлэн ойлгуулха шухала.

2. *Нурагшадай үгын нөөсые арьбажуулга ба мэдүүлэл зохёолгые хүгжөөлгэ.* Уран зохёол, сонин, сэтгүүлнүүдые уншадаг нурагшын хэлэн тодо сэбэр, үгэ баянтай, мэдүүлэлнүүдые зүбөөр найруулха дадалтай байдаг. Хүшэр удхатай үгэнүүдые ойлгуулжа хэрэглүүлхэ шухала, словарна хүдэлмэри хэшээл бүхэндэ эмхидхэгдэжэ байха ёһотой. Хэрбээ нурагшада ойлгогдосогүй үгын байбаль, «Буряад хэлэнэй сахим нураха ном» соо «Толи» гэһэн бүлэг нээбэл, багшанарай ба нурагшадай хэрэглэхэ 14 зүйлэй толинуудые ашаглан, хэрэгтэй үгэнүүдэй зүб бэшэлгэ, оршуулга, тайлбаринь олдохо аргатай.

3. *Холбоо хэлэлгэдэ хургалга.* Буряад хэлэ заалгын гол зорилгонуудай нэгэн – хүнүүдэй хоорондоо харилсаха арга боломжо гүнзгырүүлгэ, ханал бодолоо зүбөөр, үгэ баянтайгаар дамжуулха шадабари хүгжөөлгэ. Энэ шадабари болон дадал буряад хэлэнэй, уран зохёолой ба дунда хургуулида үзэгдэжэ байгаа бүхы предметүүдээр хэшээлнүүдтэ хэлэлгэ хүгжөөхэ элдэб даабаринуудые нурагшадаар дүүргүүлхэдэ бэхижүүлэгдэдэг. Зохёолго болон найруулга бэшэхын тула нурагшад хүдэлмэрингөө сэдэб зүбөөр шэлэн олохо, гол удхыень тодоор ойлгохо, юрын гү, али орёо түсэб зохёожо шадаха дүршэлтэй болохо ёһотой. Үгэнүүдэй удхые, тэдэнэй холбоо, хэлэлгын уран аргуудые зүбөөр хэрэглэхэ. Оролто хубияа – шухала хубида, түгэсхэлдэ гуримтайгаар шэнжэлэн орожо, зохёолгоёо бэшэхэ.

Программын бүридэл / 9 –дэхи класс/

Программаар үзэгдэхэ материал	Час
Дабталга	7
Хэлэн тухай шухала мэдээн	2
Орёо мэдүүлэл	1
Ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэл	4
Дахалдаһан орёо мэдүүлэл	12
Холболто үгэгүй орёо мэдүүлэл	4
Сэхэ хэлэлгэтэй орёо мэдүүлэл	3
Холилдоһон орёо мэдүүлэл	4
Текст ба тэрэнэй байгуулга	5
Найруулал	6
Дабталга	7
Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ	13
Орой хамта	68

**Буряад хэлээр нурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал сэгнэхэ эрилтэ
нурагшадай аман харюу сэгнэлтэ**

Грамматикаар хурагшадай мэдэсэ, шадабари, дадал элирүүлхэ аргын нэгэн хадаа аман асуудал болоно.

Тусхай темээр хурагшын аман харюу холбоо удхатай мэдээсэл боложо, грамматика хэр зэргэ тодорхойгоор мэдэдэг, ойлгодог байһыень элирүүлнэ.

хурагшын аман харюу удаа дараалан хубариһан байха еһотой.

хурагшадай аман харюу сэгнэхэдээ, иимэ юумэндэ анхаралаа хандуулха:

- харюуны зүб, дүүрэн гү;
- үзэһэн материала хэр зэргэ ойлгооб;
- үгэ хэлээ хэр зэргэ найрулжа харюусааб;
- мэдүүлэл байнаар зохоожо, мэдүүлэл соо аялга (интонаци) зүб табижа, үгэ зүбөөр хэрэглэжэ, грамматическа шүүлбэри хэжэ шадана гү;
- хурагшын зохоон мэдүүлэлэй стиль зүб гү.

Аман харюу сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэ баримталха:

«5» *сэглэлтэ* хэрбээ хурагшын шудалан үзэһэн материалаа хүсэд дүүрэнээр мэдэхэ, тодорхой байнаар найруулжа, хэлэн тухай ойлгосодо зүб тодорхойлго үгэжэ, һанамжаяа үндэһэ баримтатой болгожо, өөрынгөө зохоон жэшээ харуулжа, материалай удаа дараа алдангүй, литературна хэлээр, эли тодоор дамжуулжа шадаха байхадань;

«4» *сэглэлтэ* хэрбээ хурагшын харюу «5» гэһэн сэглэлтэдэ табигдадаг эрилтэ хангамаар аад, зүгөөр 1-3 алдуутай, багшын ажаглаһанай хойно, тэрэнээ өөрөө заһажа, найруулан хэлэхэдээ, удаа дараагай ба хэлэнэй 1-3 алдуу гаргаһан байхадань;

«3» *сэглэлтэ* хэрбээ хурагша тус темын гол зүйл мэдэхэ ба ойлгохо байһанаа харуулжа, материалаа дутуу найрулһан, ойлгосо тодорхойлгодо гү, али дүрим дутуу мэдэхэ, һанамжаяа үндэһэ баримтатой болгожо, өөрөө жэшээ үгэжэ шадаагүй, материал найруулхадаа удаа дарааень эбдэһэн, хэлэнэй талаар алдуу гаргаһан байхадань;

«2» *сэглэлтэ* хэрбээ хурагша үзэһэн материалаа ехэнхиень мэдэхэгүй, тодорхойлго ба дүрим хэлэхэдээ удхыень хазагайруулһан, материал ойлгожо ядангаар, гуримгүйгөөр найруулһан байхадань табиха.

Диктант сэглэлтэ

Диктант бэшэлгэ хаадаа хурагшадые бэшэгэй дүримдэ, сэглэлтын тэмдэгүүдтэ, стильдэ, бэшэмэл хэлэлгэдэ хургаха арга зэбсэгэй нэгэн болоно. Диктант хурагшадай анхарал дээшлүүлдэг, һанал бодолыень зүбөөр эмхидхэдэг, өөһэдыгөө шалгаха дүршэлтэй болгодог. Диктант бэшүүлхын тула холбоотой текст хэрэглэбэл зохистой. Энэ текст мүнөө үеын литературна хэлэнэй эрилтэ баримталһан байха еһотой.

Диктантын текст класс класста таараһан, хурагшадай бэшэжэ шадахаар байха.

Диктант бэшүүлхэ текстын юрэнхы хэмжээн:

9 класста – 110-130 үгэ;

Словарна диктант хүндэ бэшэлгэтэй үгэ хурагшадай хэр зэргэ зүбөөр бэшэхэ шадаха болоһыень шалгадаг.

Словарна диктантын үгэнүүдэй тоо:

9 класста – 30-40 үгэ.

Словарна диктант сэгнэхэдээ, иимэ сэглэлтэ табиха:

«5» *сэглэлтэ* алдуугүй диктантын түлөө;

«4» *сэглэлтэ* 2-3 алдуутай диктантын түлөө;

«3» *сэглэлтэ* 3-5 алдуутай диктантын түлөө;

«2» *сэглэлтэ* 6-һаа дээшэ алдуутай диктантын түлөө.

Бүхы дээрээ бэшэгэй дүримөөр, сэглэлтын тэмдэгээр ороһон дүрим класс класста эдээнһээ олон бэшэ байха:

Класс	Тоо	
	Бэшгэй дурим	Сэглэлтын тэмдэг
9	16-20	15-20

Найруулга (изложени) сэгнэлгэ

Найруулга бэшүүлхэ текст хургалгын, болбосоролой, хүмүүжүүлгын зорилго хангаһан, удхынгаа ба үгэ хэлэнэйнгээ талаар хурагшадай бэшэжэ шадахаар байха еһотой.

9 -дахи класста диалог ба шүүмжэлэн бодомжолгын зүйлөөр орошоог болгогдоһон характеристикэ, зураглагдаһан хэһэг зохоолһоо үгтэхэ.

Найруулга бэшэхэ тектын хэмжээ: 9 класста – 200-210 үгэ.

Шалгалтын найруулгын текст багша хоер дахин эли тодоор, яаралгүйгөөр уншаха еһотой.

Мүнөө үедэ шабинарай бэе махабад бэхижүүлхэ, элүүр энхые сахиха тухай асуудал гол асуудал болоод байна. Тиимэһээ энэ хуралсалай программаар үзэгдэхэ материал үхибүүдэй ухаан бодол болон наһандань таарамжатайгаар зохёогдонхой.

Каледарна – тематическа түсэблэлгэ (9-дэхи класс)								
Нара, үдэр		Программын материал	часууд	Хэшээлэй темэ	Шухала шадабари ба дадал, гаршаг	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ, элдэб практическа даабаринууд	Гэрэй даабари	
Түсэб	Факт							
04.09		1- дэхи четверть 8-дахи класста үзэхэнөө дабталга Мэдүүлэлэй гэшүүдтэй холбоогүй үгэнүүд	(5) 1	Үгын фонетическэ шүүлбэри	Үгын фонетическэ шүүлбэри.	Үгын фонетическэ шүүлбэри	Үгын фонетическэ шүүлбэри	
06.09			1	Холбуулалнуудые дабталга, тэрэнэй шүүлбэри	Холбуулалнуудые дабталга, тэрэнэй шүүлбэри. Үгын бүридэлөөр шүүлбэри. Хэлэн тухай ойлгосо дабтаха	Кроссворд зохёолго. Үгэнүүдэй лексическэ удхыень тайлбарилха, жэшээн: хуһан-сагаан үйһэн (береста) хальһанай набшаһата модон	Д- 3	
11.09			1	Үгын бүридэлөөр шүүлбэри.	Фразеологизмуудай (тогтомог холбуулалнуудай) удха шанар. Тогтомог холбуулалнуудые дабталга	Удхыень лексическэ жэшээн: хуһан-сагаан үйһэн (береста) хальһанай набшаһата модон	Үгын бүридэлэй схемэдэ тааруулан зохёохо	
13.09			1	Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шүүлбэри.		Морфологическа шүүлбэри.	Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шүүлбэри	
18.09			2	Тестовэ шалгалта	Хэлэглэын хубинуудые дабтаха.	Морфологическа шүүлбэри. Хэлэглэын хубинуудые дабталга	Морфологическа шүүлбэри.	
20.09								
25.09			(3) 1	Мэдүүлэлэй гэшүүдтэй холбоогүй үгэнүүд			Упражнениүүд Карточкааар ажал	Тест зохёолго
27.09			1	Причастна, деепричастна обородуудта сэглэлтын тэмдэгүүдые табилга.	Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шүүлбэри. Мэдүүлэлэй гэшүүдые ба обородуудые дабталга Нэгэ түрэл болон тусгаарлагдаһан гэшүүдтэ, мэдүүлэлэй гэшүүдтэй	Морфологическа шүүлбэри. Хэлэглэын хубинуудые дабталга	Оршуулга	

02.10			1	Шалгалтын ажал	<p>холбоогүй үгэнүүдтэ, обородуудта сэглэлтын тэмдэгүүдые табилгаар дабталга. Һүүлэйн аялгание буряадшалан бэшэгдэдэг абтаһан үгэнүүд. Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шүүлбэри. Үхибүүдэй дадал шадабари шалгаха. Сэглэлтын тэмдэгүүдые табилга шалгаха</p> <p>Хэлэн тухай шухала мэдээн. Ниигэмэй хүгжэлтэдэ хэлэнэй үүргэ. Буряад хэлэн ба буряад арадай үндэһэн хэлэн. Буряад хэлэнэй хүгжэлтын шатанууд. Буряад литературна хэлэн болон нютаг хэлэнүүд. Лексикэ тухай юрэнхы ойлгосо дабтаха. Үгэнүүдэй лексическэ удхаараа илгарал: нютаг, үндэһэн, мэргэжэлтэнэй, хуушарһан, ондоо хэлэнһээ абтаһан.</p> <p>Юрын ба орёо мэдүүлэнүүдэй илгаа. 1. Орёо мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга 2. Орёо мэдүүлэлэй гол илгаанууд: союзтай ба союзгүй, сэхэ хэлэлгэтэй, холилдоһон.</p>	Диктант «Нютагаа бусалга» (145үгэ)	
04.10	Хэлэн тухай шухала мэдээн		1	Хэлэн тухай шухала мэдээн	удхаараа илгарал: нютаг, үндэһэн, мэргэжэлтэнэй, хуушарһан, ондоо хэлэнһээ абтаһан.	Оршуулга	Оршуулга Д-5
09.10			1	Буряад литературна хэлэн болон нютаг хэлэнүүд	Юрын ба орёо мэдүүлэнүүдэй илгаа. 1. Орёо мэдүүлэл, тэрэнэй байгуулга 2. Орёо мэдүүлэлэй гол илгаанууд: союзтай ба союзгүй, сэхэ хэлэлгэтэй, холилдоһон.	Үгэ диктант (35үгэ)	Д- 8
						Мэдүүлэлнүүдые зохеолго.	

11.10	Орѐо мэдүүлэл	1	Орѐо мэдүүлэл	<p>Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлнүүдэй илгаа ба шэнжэ. Холбоһон, зүрилдэһэн, илгaһан, залгaһан харилсаатай мэдүүлэлнүүд</p>	Мэдүүлэлнүүдэй разбор хэхэ.	Д-9
16.10	Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлнүүд	1	Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлнүүд	<p>Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтэ. Холбоһон ба илгaһан харилсатай мэдүүлэлнүүд тухай ойлгосо. Зүрилдэһэн ба залгaһан харилсаатай мэдүүлэлнүүдтэ сэглэлтэ табилга. Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтэ - сэглэлтын тэмдэгүүдэй табилга шалгаха.</p>	Простой мэдүүлэлнүүдые ниилэлдэһэн орѐо болгохо диктант	Д-9/ б/
18.10		1	Холбоһон, зүрилдэһэн, илгaһан, залгaһан харилсаатай мэдүүлэлнүүд	<p>Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлнүүдые илгаруулжа хургаха:холбоһон харилсаатай. илгaһан харилсаатай, зүрилдэһэн харилсаатай, залгaһан харилсаатай.</p>		Д-10
23.10		1	Ниилэлдэһэн орѐо мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтын тэмдэгүүд.	<p>Сэглэлтэнүүдые нь зүбөөр табижа хургаха, дадал шалгаха.</p>		Мэдүүлэлнүүдые зохеолго
30.10		1	Изложени	<p>Дахалдаһан орѐо мэдүүлэлнүүдэй шэнжэ</p>	Изложени	

01.11	Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүд	1	Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй шэнжэ	Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй байгуулг	Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй шухала ба нүхэсэл мэдүүдүүд. Тайлбарилһан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүд	Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй шэнжэ	Д-15						
13.11				Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй илгаа				Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй онсо илгаа	Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй онсо илгаа				
15.11				<i>2-дохи четвeртъ</i>				1	Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй байгуулга	Элирхэйлһэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүд	Дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй байгуулга	Д-19	
20.11									Шалгалтын ажал (тест)	Элирхэйлһэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүд	Шалгалтын ажал (тест)	Д-20	
22.11									Диктант	Элирхэйлһэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдаһан орёо мэдүүлэлнүүдэй сэгнэлтэ	Диктант Шалгалтын ажалы анализ	Д-21	
27.11								1	Нүхэсэл мэдүүлэлнүүдэй янзанууд. Тайлбарилга				

29.11			1	Тайлбарилхан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд	Ушарлахан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд Ушарлахан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүдэй союзууд	Изложени миниатюра	- Д-23
04.12			1	Элирхэйлхэн нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд	Ямар нэгэн юумые, байгаалие ажаглан хадуужа абаһанаа тодорхойлһон, мүн зураг хаража сочинени бэшүүлжэ хургаха. Дахалдахан сложно мэдүүлэлнүүдэй шэнжыень тодорхойлхо. Дахалдахан сложно мэдүүлэлнүүдэй байгуулга Дахалдахан сложно мэдүүлэлнүүдэй илгаа, янзанууд:	Рецензи	Д-25
06.12			1	Ушарлахан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд	1. Тайлбарилхан мэдүүлэлнүүд 2. Элирхэйлхэн мэдүүлэлнүүд 3. Ушарлахан мэдүүлэлнүүд Найруулга бэшэхэ материала суглуулха, зүбөөр һанал бодолоо удаа дараалан бэшэхэ шадабаритай болохо.	Диктант	Д- 27
11.12			1	Шалгалтын ажал (диктант)	Сэглэлтын тэмдэгүүдые зүбөөр табижа хургаха. Дадал шадабари шалгаха.	Упражненинууд	Д-28
13.12			1	Шалгалтын ажал (изложени)			

18.12			1	Ушарлахан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд	1. Ушарлахан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд 2. Ушарлахан нүхэсэл мэдүүлэлтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд Мэдүүлэнүүдэй хоорондохи сэглэлтын тэмдэгүүд тухай ойлгосо Нурагшые бэшээн зохоол уншаад, рецензи бэшэжэ нурагаха (ямар үгэнүүдээр, зурагай ямар талые тайлбарилан байһыень, зураг дээрэ байһан ямар юумэн үшөө ажаглажа хараагүйб, анхаржа бодоогүйб гэжэ бэшэхэ)	Найруулга Цыренжап Сампиловой «Талын дуран» гэжэ зурагаар зохоохы ажал	Оршуулга
20.12			1	Дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүдые удхалан аянгалга.	Ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэл, тэрэнэй илгаа, сэглэлтэ дабтаха.	Хүниие харуулһан зураглал	Тест
25.12			1	Дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтын тэмдэгүүд	Дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүдые зүбөөр, алдуугүйгөөр хэлэлгэдэ хэрэглэхэ шадабаритай болголго		Д- 31
27.12 11.01			1 1	Тест - шалгалта Дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүдэй шүүлбэри	Дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүдэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд		Дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүдэй шүүлбэри
15.01		3-дахи четвэртъ	14 час	Хэдэн нүхэсэл мэдүүлэлнүүдтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд	Дахалдахан орёо мэдүүлэл, тэрэнэй илгаа, сэглэлтэ дабтаха. Хэдэн нүхэсэл мэдүүлэлнүүдтэй дахалдахан орёо мэдүүлэлнүүд	Найруулга	Д-36
17.01			1	Изложени			

22.01					<p>Союзгүй орёо мэдүүлэл тухай ойлгосо</p> <p>Союзгүй орёо мэдүүлэлэй хубинуудай хоорондохи удхын харилсаанууд тухай ойлгосо. Союзгүй орёо мэдүүлэлнүүдэй илгаа. тоолоһон харилсаатай һубарихан харилсаатай зүрилдэһэн харилсаатай тайлбарилхан харилсаатай шалтагаалхан харилсаатай хойшолонгой харилсаатай.</p> <p>Сэглэлтын тэмдэгүүд.</p> <p>Союзтай ба союзгүй мэдүүлэлнүүдэй хоорондо дүтэрхы удхатай байдаг ушар. Союзгүй орёо мэдүүлэлнүүдые аянгалгын хүсөөр хуби хубяарнь илгаруулха шадабаритай бололго.</p> <p>Хүнэй болон өөрынгөө алдуунуудые (бэшгэй дүримөөр, сэглэлтын тэмдэгүүдээр, грамматикаар, стилээр) оложо һураха.</p> <p>Мэдүүлэлнүүдэй синтаксическа шүүбэри</p>		
24.01	Союзгүй мэдүүлэл	орёо	1	Союзгүй орёо мэдүүлэл	<p>Сэхэ ба өөршэлэн хэлэлгэ.</p> <p>Сэхэ ба өөршэлэн хэлэлгэтэй орёо мэдүүлэлэй сэглэлтэнүүд</p>	Уншалан номдоо аннотаци бэшэлгэ.	Д-40

29.01			1	Союзгүй орёо мэдүүлэлнүүдые удхалан аянгалга ба тэдэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд	Сэхэ хэлэлгын дунда байхан авторай үгэнүүд Сэхэ хэлэлгэтэй мэдүүлэлнүүдэй дунда аялга ба сэглэлтын тэмдэгүүд. Цитата ба тэрэнэй сэглэлтын тэмдэгүүд Сэхэ ба өөршэлэн хэлэлгы аянгатайгаар хэлэжэ һуралга Иимэ мэдүүлэлнүүдые алдуугүйгөөр бэшэхэ дадалтай болгохо , тэрэниие шалгаха. Холилдоһон орёо мэдүүлэлнүүд тухай ойлгосо. Холилдоһон орёо мэдүүлэлнүүдэй байгуулга	«Мартагдашагүй аян» 3. «Санын спортодо юундэ дуратайбиб?»	Д-43 «Мартагдашагүй аян» 3. «Санын спортодо юундэ дуратайбиб?»
31.01			1	Сэхэ ба өөршэлэн хэлэлгэ.	Холилдоһон орёо мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтын тэмдэгүүд. Иимэ мэдүүлэлнүүдые алдуугүйгөөр бэшэхэ дадалтай болгохо , тэрэниие шалгаха	Мэдүүлэлнүүдэй синтаксическа шүүлбэри. Шалгалтын хүдэлмэри(тест)	Амаралтануудай үдэрнүүдые яжа үнгэргэхэб?» «Минии үдэрэй заршам
05.02			1	Сэхэ ба өөршэлэн хэлэлгэдэ сэглэлтэ	Текст ба тэрэнэй байгуулга.	Амаралтануудай үдэрнүүдые яжа үнгэргэхэб?»	Ямар нэгэ хүдэлмэрин дүүргэлтэ тухай
07.02			1	Сэхэ хэлэлгын дунда байхан авторай үгэнүүд	Текстын шэнжэнүүд. Абзац. Хэлэлгын янзанууд: хөөрэлгэ, зураглалга, бодомжолго. Текст хуряамжалга. Түсэб. Тезис. Конспект. Реферат. Аннотаци.	«Минии үдэрэй заршам»	тоосоото харюу (отчет)
12.02			1	Сэхэ хэлэлгэтэй мэдүүлэлнүүдэй дунда аялга ба сэглэлтын тэмдэгүүд.			
14.02				Диктант			

19.02	Холилдоһон орёо мэдүүлэлнүүд	1	Холилдоһон орёо мэдүүлэлнүүд	Хэлэлгын стильнүүд: Эрдэм хуралсалай, нийтэ толилолгын, хэрэгэй, хөөрэлдөөнэй, уран найханай.	Диктант, тэрэнэй анализ			
21.02		1	Холилдоһон мэдүүлэлнүүдэй байгуулга	Элдэб байгуулгатай мэдүүлэлнүүдэй аянга	Уншаһан ном тухайгаа аннотаци, рецензи бэшэхэ	Уншаһан ном тухайгаа аннотаци, рецензи бэшэхэ		
26.02		1	Холилдоһон мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтын тэмдэгүүд	Үгүүлэл тухай юрэнхы мэдээн. (шэнжэнь, байгуулгань, илгаань)				
28.02		1	Диктант	Үгүүлэл тухай юрэнхы мэдээн. (шэнжэнь, байгуулгань, илгаань)				
05.03		Текст ба тэрэнэй байгуулга	1	Текст ба тэрэнэй байгуулга			Д-47	
07.03			1	Текстын шэнжэнүүд.	Бүхэли зохёолой гү, али тэрэнэй али нэгэ бүлэгэйн удхада дүтэрхыгөөр, синтаксисайнгаа талаар бүри орёо (дэлгэрэнгы простой (юрын) мэдүүлэнүүдтэй) текст удхадань дүтэрхыгөөр бэшэлгэ.	Диктант	Д-50	
12.03			1	Хэлэлгын хөөрэлгэ	Хандалгатай мэдүүлэлнүүд			
14.03			1	Хэлэлгын зураглалга	Оролто үгэнүүдтэй мэдүүлэлнүүд			
19.03		4- дэхи четверть	1	Хэлэлгын бодомжолго	Оролто мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтын тэмдэгүд	Текст хуряамжалга.	Текст хуряамжалга.	
21.03			1	Изложени- бодомжолго	Хэлэлгын хубинуудаар шүүлбэри	Литературын ном соохи статьягай удхые богонихоноор (конспект) бэшэлгэ.	Д-55 оршуулга	
02.04	<u>20</u> <u>час</u>		1	Хэлэлгын стильнүүд	Үхибүүдэй дадал, шадабари, мэдэсэ шалгалта.		зураглалга	
04.04	Хэлэлгын стиль							

09.04		1	Ниитэ толилолгын стиль. Хэрэгэй стиль.	Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шүүлбэри	Уншаһан номдоо аннотаци бэшэлгэ.	Уншаһан номдоо аннотаци бэшэлгэ
11.04		1	Хөөрэлдөөнэй, уран хайханай стиль.	Хэлэлгын хубинууд. Хэлэлгын хубинуудаар шүүлбэри	Ямар нэгэн үйлэдбэрийн объект зураглан бэшэлгэ.	«Манай хургуулийн модо дархалгын мастерской »
16.04		1	Текст хуряамжалга.	Ниилэлдэһэн сложно мэдүүлэл, тэрэнэй илгарал, сэглэлтын тэмдэгүүдые	1. «Манай	2. «Манай
18.04		2	Изложени- бодомжолго	Дахалдаһан сложно мэдүүлэл, тэрэнэй илгарал, сэглэлтын тэмдэгүүдые дабталга	хургуулийн модо дархалгын мастерской »	хургуулийн буряад хэлэ бэшэгэй кабинет»
23.04		1	Мэдүүлэлэй нэгэ түрэл гэшүүдэй сэглэлтын тэмдэгүүдые дабталга.	Союзүй сложно мэдүүлэл, тэрэнэй илгарал, сэглэлтын тэмдэгүүдые дабталга	2. «Манай хургуулийн буряад хэлэ бэшэгэй кабинет»	
25.04	Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ	1	Хандалгатай мэдүүлэлнүүд	Иимэ мэдүүлэлнүүдые алдуугүйгөөр бэшэхэ дадалтай болгохо	Ямар нэгэ хүдэлмэрийн	
30.04		1	Оролто үгэнүүдтэй мэдүүлэлнүүд	Хандалгатай, оролто үгэнүүдтэй, оролто мэдүүлэлнүүдтэй, междуметинүүдтэй	дүүргэлтэ тухай тоосоото харюу (отчет)	Уншаһан номдоо рецензи бэшэлгэ.
02.05		1	Оролто мэдүүлэлнүүдтэй, междуметинүүдтэй мэдүүлэлнүүд	мэдүүлэлнүүдэй сэглэлтын тэмдэгүүдые дабталга Үгүүлэл тухай юрэнхы мэдээн. Тэрэнэй шэнжэ байгуулга, илгаадабтаха:		
07.05		1	Диктант	1. хөөрэхэн 2. зураглаһан 3. бодомжолһон	Өөрын намтар бэшэлгэ	Өөрын намтар бэшэлгэ
14.05		1	Хэлэлгын хубинуудай гараха аргууд	Хэлэн дотор шэнэ үгэнүүдэй бии бололго, үндэһэн буряад үгэнүүд ба ондоо хэлэнһээ абтаһан үгэнүүд.		
16.05		1				«Майн 9- нэй үдэртэ зорюулагдаһан

21.05 23.05			2	Буряад орфографиин фонетико-морфологическа принцип	Аялганай тааралдал, хубарил, нугаралай дүримүүдэй шухала ушар Үгын удха (лексическэ удхаһаань ондоонь)	Текстын шэнжэнүүд. Абзац. Хэлэлгын янзанууд: хөөрэлгэ, зураглалга, бодомжолго.	суглаан яжа үнгэрөөб?» Д-60
24.05		Орой хамта: 68 час.	1 <u>16</u> <u>час</u>	Шалгалтын ажал /тестовэ-ABC/ Жэлэй һүүлдэ дабталга	Үгын бүридэлөөр морфологическа ба этимологическа хоорондохи илгаа тухай ойлгосо Запятой, хоеролжон точка, точкотой запятой, зурлаа, хаалга, асуудалай ба шангадхаһан тэмдэг табиха гол дүримүүд. Олон точка хэрэглэлгэ. Хэдэн сэглэлтын тэмдэг нэгэдхэн табилга.	Текст хуряамжалга. Түсэб. Тезис. Конспект. Реферат. Аннотаци. Рецензи Изложени-бодомжолго Мэдүүлэлэй гэшүүдээр шүүлбэри	Тест зохёохо /үзэһэн темэнүүдээр/

Жэлэй һүүлдэ дабталга

1-дэхи хуби

1. Хатуу хашалгануудтай үгэнь алин бэ?

а) зорилго б) зохёол в) хуби г) янза

2. 7 узэгһөө ба 7 абяануудһаа бүридэһэн үгэ тэмдэглэгты:

а) гүрэнэй б) гэршэлнэ в) ябанхай г) зорюута

3. Хэлэлгын абяануудые шэнжэлдэг эрдэмэй һалбари юун гэжэ нэрэтэйб?

а) орфографи б) орфоэпи в) фонетикэ г) лексикэ

4. Ямар залгалта бэшэхэб?

Эхэ эсэгынг... нэрэ б= бузарлагты.

а) ээ б) эй в) залгалтагүй г) өө

5. Абтаһан үгын эсэстэ ямар залгалта байхаб?

Медицинск..

а) о б) а в) э г) и

6. Доро үгтэһэн юумэнэй нэрэнүүд олоной тоодо ямар залгалта абахаб?

Ураг, буряад

а) –нууд; б) - нүүд; в) – ууд; г) - үүд

7. Точконуудай орондо таараха аялган үзэг бэшэгты:

Гүйг...шэ, түйс...р, гүрл..., гүлз...ргэнэ, гүр...һэшэлхэ, үгл...гүүр

а) оо б) ээ в) эй г) оо

8. Тус үгэнүүдые ород хэлэнһээ оршуулагты:

а) наука

б) студент

в) заявление

г) родник

д) профессия

9. Адлирхуу удхатай үгэнүүдые тааруулан бэшэгты:

а) һанаан

б) сэсэн

в) үндэр

г) гоё

д) харанхы

10. Үгын ямар хуби илгаатай байнаб?

- а) барагдажа
- б) далинуудаа
- в) тэмдэглэл
- г) байшанайнгаа
- д) абьяагүй

11. Эдэ үгэнүүд ямар хэлэлгын хубинууд бэ?

- а) нюрган
- б) хүхюун
- в) ираха
- г) мүн
- д) ганса

Мэдүүлэлнүүдые уншаад, 13-14 даабаринуудые дүүргэгты
<p>А. Дайралда\ан лэ газартаа тэрэниие =гы хэхэ гэжэ оролдодог юм.</p> <p>Б. Тээд \==лэй =едэ тэрэниие б=ри м=\эн =гы хэхэ болохог=й, хоротойшые \аа, =ш--\улаг=й ту\атай амитан гээшэ гэдэг болоо.</p> <p>В. Шоно гээшэ х=нэй ажахыда \аад тодхор татадаг, хоротой амитан гэжэ хамаг зон мэдэнэ.</p> <p>Г. Иимэ\ээ шоные оройдонь \алга\ан орон нютагууд бии.</p>

13.. Үгтэһэн мээүүлэлнүүдые текст болгохын тула ямар гуримаар хубарюулжа бэшэхэб?

- а) А,Г,Б,В б) А,Б,В,Г в) В,А,Г,Б г) Г,А,Б,В

14. Мэдүүлэлнүүд сооһоо юрын мэдүүлэлын оложо, дугаарайн номер заагты.

- А б) Б в) В г) Г

2-дохи хуби

Текст уншаад, 15 -22 даабари дүүргэгты
--

Анхан эхил\эн т==хэнь

(1) 1994 ондо Хэнтэйн аймагай Дадал \омоной соёлой ажалшад буряад дуушадай дунда тэмсээ =нгэргэхые хэлсэбэ. (2) Тиигэжэ 1994 оной июнь \ара соо буряад дуунай \айндэр эмхидхэхые баталаад, Биндэр, Батширээт, Баян-Адарга, Норовлин \омонуудай захиргаанууд руу бэлигтэйш==лээ хабаадуулхыень урилга эльгээбэбди. (3) Дадал \омоной арад т=мэн иимэ заншалта наада эрхилэн байгуул\андаа маша ехээр баярлаа, хэзээ нэгэтэ энэ хэмжээмнай Россин, Хитадай, дэлхэйн булан б=хэнэй буряад-монголшуудай хабаадалгатай уласхоорондын маша \айхан наадан боло\ой гэжэ х=н б=хэмнай досоогоо \анажа байгаа. (4)Тиимэ ушар\аа энэ м=рыс--ндэ онсо нэрэ =гэе гэлсэбэбди.(5) «Тоонто нютаг» г=, али «Алтаргана» гэ\эн нэрэ олгоё гэ\эн дурадхал би оруулбаб. (6)Юуб гэхэдэ, б=хы буряадуудай мэдэдэг ба х=ндэлдэг дуунай нэрээр нэрлэбэл, з=йтэй гэжэ бодожо байгааб. (7)Х=н==д \аналаа хэлэбэ. (8)Доржс=рэн даргаУлаалзай гэжэ нэрлэе, дуулахада аятай байна гэбэ.(9) Алтаргана гэжэ \айханаар соносогдоно гэжэ Ч.Баярмаа \ана\анаа

хэлэбэ. (10)Иигээд олонхи зоной дэмжэлгээр Алтаргана гэжэ нэрлэхэ болообди, харин би Алтаргана нааданай эмблемэ --р-- зураха гэжэ шийдэбэб.

(11)Иигэжэ буряад- монголшуудай дуу хуурай, соёл урлалай анха т=р==шын Алтаргана наадан 1994 оной июниин 11-13- да Чингис хаанай тоонто нютаг боло\он алтанхан Онон м=рэнэй, м=н арюухан Балжан хатан эжын хоорондо, м=нхэ ногоон нар\ан ойтой Дэл==н- Болдог, Баян-Обоогой энгэртэ дуутайхан, шууяатайхан боложо =нгэр\эн юм.

(12)Буряад арадай соёл урлалай Алтаргана наадан 1996 ондо Биндэр \омондо, 1998 ондо Батширээт \омондо амжалтатой =нгэргэгдэ\эн. (13)Д=рбэдэхи Алтаргана нааданай 2000 ондо Дорнод аймагай Дашбалбар нютагта =нгэрхэдэ, Россин Эрх== можын, Буряад Республикын, Агын автономито тойрогой т=л--лэгшэд оролсожо, т==хэ домог болон =л--.(14) Эндэ\ээл эхилжэ, Алтаргана наадан Монголой хилэ дабан, буряад-монголшуудай х=сэн х=леэ\эн наадан боложо, анха т=р==н Агада =нгэр-- бэлэй.(15) М=н энэ табадахи Алтаргана наадан 2002 ондо анха т=р==шынхиеэ +бэр Монголой Шэнэхээнэй буряадуудай хабаадалгатайгаар эмхидхэгдэ\эн юм.

(16)Багахан горхон\оо эхи абан урда\аар, томо м=рэн бии болодогтол Алтаргана ехэ наадамнай =ргэлжэл\--р, улам \айхан боложол байна.

Балбарын Ганхуяг

15. Текст соо зүрилдэһэн харилсаатай ниилэлдэһэн орёо мэдүүлэл оложо, дугаарайнь номер харюу соогоо бэшэгты.

16. 2-дохи мэдуулэл соохи оборот ямар бэ?

- а) бээ дааһан причастна б) бээ дааһан деепричастна**
в) юрын причастна г) юрын деепричастна

17.. 12-дохи мэд==лэл соо доогуураа зураатай үгэнүүд мэдүүлэлэй ямар гэшүүд болоноб?

- а) нэрлүүлэгшэ б) хэлэгшэ в) элирхэйлэгшэ г) нэмэлтэ д) ушарлагша**

Багшын ба хурагшадай хэрэглэхэ методическа литература

В.Д.Патаева, О-Х.Нанзанова «Буряад хэлэн» 9-дэхи класс, Улаан-Үдэ «Бэлиг», 2018 он.

«Буряад хургуулиин программанууд» Буряад хэлэн 5-11 класс Д.Д. Санжина, Г.Д. Будаева, Б.Б. Будаин Улан-Үдэ «Бэлиг» 2008 он.

Шарланова Н.Ц., Раднаева Е.Д. «Буряад хэлээр тестнүүд» Улан-Үдэ 2008 он.

Д.М. Бурхинов «Обобщение передового педагогического опыта» Улан-Үдэ 2001 он.

А.Б. Санжаева, Ж.Д. Намтаров «Буряад хэлэнэй грамматикаар даабаринууд болон тайлбаринууд» Улан-Үдэ «БГУ-гай хэблэл» 2006 он.

Бабу-Доржи Батоев «Буряад хэлэн» 5-9 класс Улан-Үдэ «Бэлиг» хэблэл 2005 он.

С.Ж. Мархаева «Буряад хэлэн тестнүүд» 5-7 класс Улан-Үдэ «Бэлиг» 2008 он.

Д.Б. Базарова «Буряад хэлээр тестнүүд» Улан-Үдэ «Бэлиг» 2009 он.

Дампилова Х.Д., Мархаева С.Ж. «Диктантнуудай суглуулбари» 5-9 класс Улан-Үдэ «Бэлиг» хэблэл 2002 он.

Даши-Нима Доржиев «Мүнөөнэй буряад хэлэн» Улан-Үдэ «Бэлиг» хэблэл 2005 он.

«Мэндэ-э!» Начальный курс бурятского языка Улан-Үдэ «Бэлиг» 2009 он.

Г.Н. Волков, Т.Д. Замбалова «Этнопедагогико» Улаан-Үдэ 2005 он.

Л.Д. Шагдаров «Буряад хэлэнэй бэшэгэй дүрим» Улаан-Үдэ «Бэлиг» хэблэл 2009 он.

У-Ж.Ш. Дондуков, Б.Б. Лхасаранова «Учебник бурятского языка» Улан-Үдэ Издательство «Бэлиг» 2006 он.

«Буряад хэлэн» электронный учебник бурятского языка.

«Трансформация социально-профессионального поведения работников образования» Улан-Үдэ «Издательство Бурятского госуниверситета» 2007 он.

«Буряад хэлэ, литература заалгын зарим асуудалнууд болон ерээдүйн хараа бодолнууд» Улаан-Үдэ «Бэлиг» 2008 он.